

ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ АНТИКВАРІАТУ В УКРАЇНІ

В. В. Чорнобаєв, к. е. н., доцент, ДВНЗ «Національний гірничий університет»

У статті на основі концептуальних підходів до визначення властивостей товару та теорії життєвого циклу продукту визначена сутність антикваріату як економічної категорії. Показано механізм функціонування ринку антикваріату, виділено особливості його інфраструктури. Розглянута специфіка процесів інвестування в предмети старовини в умовах України. Проаналізовано закономірності розвитку світового та вітчизняного ринків антикваріату.

Ключові слова: антикваріат, ринок антикваріату, асиметрія інформації, предмети колекціонування, життєвий цикл товару, механізми попиту та пропозиції на ринку антикваріату.

Постановка проблеми. Сучасне життя неможливо уявити без предметів антикваріату, котрі присутні майже усюди. Помилково склалося уявлення, що ринок антикваріату виключно є елітарним, а колекціонування старих речей потребує великих грошей. Так, гроші для створення та поповнення колекції – це необхідна умова, але не головна і кількість грошей не завжди визначає якість придбаного товару. Важливим є те, що інформація про сучасний стан на ринку антикваріату, його падіння або навпаки зростання є одним із важливих інституціональних факторів, за допомогою якого можна оцінити динаміку добробуту суспільства. Більш того, за одних умов загальна стабільність цін є індикатором стабільності або зростання економіки країни у цілому, а за інших – зростання цін на предмети антикваріату може бути характеристикою недовіри інвесторів до інших фінансових інструментів, за допомогою котрих можна зберегти накопиченні заощадження.

Необхідність теоретичного осмислення складних процесів торгівлі антикваріатом є особливо актуальним для України, де ринок даного товару знаходиться у стадії становлення, а рівень теоретичного дослідження тенденцій та закономірностей його розвитку знаходиться на початковій стадії. Одночасно, в Україні, на відміну від високорозвинених країн, наявність прозорого та ефективного ринку антикваріату є необхідною умовою збереження національних культурних цінностей та можливості широкого доступу населення до них. Не секрет, що в багатьох випадках унікальні та рідкісні предмети культури сьогодні можна побачити не в державних музеях, а в приватних зібраннях

та колекціях. У зв'язку з цим виникає необхідність визначення принципів функціонування і розвитку вітчизняного ринку антикваріату, що, у свою чергу, потребує глибокого теоретичного обґрунтування сутності економічної категорії «антикваріат».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне осмислення проблем, пов'язаних як з дослідженням сутності поняття «антикваріат», так і особливостями функціонування ринку даного товару, на жаль, не є пріоритетним у вітчизняній економічній науці. Так, в останньому випуску економічного енциклопедичного словника за редакцією Мочерного С. В. глибоко та водночас компактно розкрито сутність базових економічних категорій, розширено понятійний і категоріальний апарат видання, проте визначення категорії «антикваріат» відсутнє [1].

У науковій економічній літературі можна зустріти лише поодинокі випадки звернення дослідників до даної тематики. Як приклад, приведемо роботу Швеця В. Є, в якій автором запропонована низка заходів нормативно-правового характеру для вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення інвестицій на ринку антикваріату [2]. Більшість же сучасних вітчизняних економічних досліджень зосереджена у більш широкій сфері, яка стосується культурних цінностей взагалі. Наприклад, Токарева В. О. розглядає актуальні питання щодо особи страховика та страхувальника за договором страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату [3]. Булах Ю. аналізує автентичність предметів ювелірного антикваріату під час їх експертизи і можливі ознаки фальсифікації тощо [4].

Якщо ж звернутися до законодавства України, то у Правилах торгівлі антикварними речами, що затверджені Наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства культури і мистецтв України від 29 грудня 2001 року N 322/795 визначення антикварних речей присутнє. Правила говорять, що антикварні речі – це культурні цінності як об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення, підлягають збереженню, відтворенню, охороні та створені понад 50 років тому [5].

Разом з тим, тільки юридичне трактування поняття «антикваріат» без його економічного оформлення породжує цілий ряд проблем, оскільки не охоплює причинно-наслідкові зв'язки і відносини, що виникають між суб'єктами з приводу привласнення об'єктів, що можуть бути визначені як антикварні. Так, на практиці у діяльності приватних та державних підприємств виникає безліч проблем, пов'язаних з експлуатацією об'єктів, які морально застаріли, але добре збереглися і ще виконують свої функції, водночас виступаючи в якості антикваріату (це можуть бути предмети від основних засобів до рукописів і старої форми документів). Поряд з цим, виникають питання з приводу амортизації предметів антикваріату, які також необхідно доопрацювати, адже дані об'єкти не тільки не підлягають зносу, але й можуть зростати у вартості, що вимагає виділення окремого пункту в податковому законодавстві, присвяченому переоцінці таких об'єктів обліку.

Більш того, навіть приватне життя наших громадян може підготувати для них певні «сюрпризи» у поводженні з антикварними речами. Оскільки у кожній країні визначення терміну «антикваріат» відрізняється часовим періодом, що відділяє дату її виготовлення від теперішнього часу (у США, щоб вважатися антикварною, річ має бути виготовленою до 1830 року, в Канаді – до 1847 року, а у Великобританії антикварному предмету має бути не менше, ніж 100 років. Загалом у більшості країн річ має проіснувати не менше 60 років, щоб вона могла вважатися антикварною [6], то навіть звичайні подорожі за кордон можуть стати за-

надто збитковими для окремих суб'єктів.

Дійсно, українське законодавство визначає річ, якій виповнилося 50 років, як антикварну. Відповідно, перетинати державний кордон з такими речами, окрім випадків установлених законодавством, заборонено. Тому забувши на прикордонному контролі стару радянську монету в кишені, або читаючи художню книгу з датою випуску до 1966 року, котрі практично не мають ніякої матеріальної цінності особисто для суб'єкта, він, так чи інакше, стає порушником ст. 201. «Контрабанда» Карного кодексу України [7]. Цілком зрозуміло, що ці проблеми мають знайти як відповідне теоретичне вирішення, так і врегулювання на практиці.

Формулювання мети статті. Метою статті є дослідження особливостей, основних тенденцій розвитку та проблем функціонування ринку предметів антикваріату в Україні, а також визначення сутності економічної категорії антикваріат.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зауважимо, що одне з перших в історії визначень антикваріату відноситься до кінця XIX століття. Точніше, там говориться не про антикваріат, а про антикварій тих людей, що займаються придбанням і збутом предметів старовини. Сфера їх занять визначається як «торгівля антикварними речами», яка як самостійна галузь існувала ще в XVII ст., але цілком розвинулася тільки в другій половині XVIII століття. Головним чином вона охоплювала купівлю та продаж старих книг, які вже були у вжитку ... Прийняті в книгопродавчій справі умови кредиту не приймаються в антикварній торгівлі; тут купівля та продаж відбуваються за готівку. Деякі антикварії ведуть крім того торгівлю автографами... інші торгують предметами мистецтва, гравюрами, політипажами, кресленнями тощо», – говориться в словнику, складеному російськими вченими та літераторами [8].

На початку XX ст. в Енциклопедичному словнику товариства Гранат і Ко коло предметів антикварного обігу дещо розширюється: «... в даний час антикваром називають торговців старовинними картинами, домашніми предметами, монетами і т. п., а також букіністів - торговців старовинними і вживаними книгами» [9]. Наприкінці

XX ст., в епоху становлення ринкових відносин, визначення антикваріату не стали повнішими. У довідковій економічній літературі цього періоду категоріальне визначення даного поняття також відсутнє.

У вітчизняній економічній літературі на сьогодні існує чи не єдине визначення терміна ринку антикваріату, запропоноване Швець В. Є. На його думку, під ринком антикваріату слід розуміти ту частину ринку, на якій предметами купівлі-продажу виступають речі, що пройшли повний життєвий цикл, уціліли, але «морально» застаріли, тобто їх місце зайняли об'єкти сучасного виробництва. При чому такими об'єктами можуть бути предмети мистецтва (картини, скульптури, прикраси), предмети широкого вжитку (меблі, автомобілі, зброя, одяг); засоби обігу (гроші, цінні папери, векселі), знаки атрибутики (автографи, нагороди, печатки). Тобто об'єкти антикварного ринку можуть мати яке завгодно несподіване джерело походження, не залежно від їх функціональної чи галузевої приналежності. [10]

Отже, на сьогодні ми маємо у розпорядженні обмаль визначень антикваріату, які суперечливі і не завжди коректні по суті. З одного боку, антикваріат розглядається як сукупність цінних предметів старовини (сутність зведена до певної речі), а з іншого – торгівля предметами антикваріату трактується як процес, як вид діяльності, пов'язаний з купівлею-продажем товарів та наданням послуг на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Безумовно, у ході торгових операцій антикваріат переміщується від продавця до покупця, а ринок встановлює ціну на нього. Поряд з цим головним процесом виникає безліч додаткових платних послуг, які спрощують процедуру переходу антикварної речі від одного власника до іншого. Це експертиза, оцінка, страхування, консультації з формування приватних та корпоративних зібрань, а також реставрація і виготовлення копій, опис та каталогізація тощо. Цілком зрозуміло, що за допомогою процесів, які відбуваються у сфері обміну, сутність об'єкта обмінних операцій визначена бути не може.

На нашу думку, антикваріат, виступаючи об'єктом ринкових відносин, перш за

все, є товаром, і має розглядатися саме в цій якості. З цього приводу доцільним буде звернутися до надбання класичного напрямку економічної думки (див. напр. [11], в рамках якого товар, як продукт людської праці володіє двома властивостями:

1) можливістю задовольнити потребу самої людини (споживчою вартістю), тобто властивістю речі задовольняти людську потребу того чи іншого роду. Споживча вартість одного товару не ідентична споживчій вартості іншого товару. Це властивість конкретного предмета незалежно від того, чи є він результатом дії природних сил, чи вироблений людиною для споживання або для обміну;

2) можливістю бути вимінним на інший товар, який в даний момент є більш необхідним (міноюю вартістю). Мінова вартість або просто вартість (здатність до пропорційного обміну на інші товари) проявляється лише при обміні. Мінові вартості різних товарів (рівно як і маси різних товарів) однорідні і відрізняються один від одного лише кількісно.

Якщо взяти до уваги звичайний товар, то кожен споживач готовий заплатити за нього ту суму грошей, яка на його думку відповідає тій корисності, яку він розраховує отримати від цього блага. Але споживаючи предмет антикваріату, він отримує додаткові вигоди від входження у певне культурне середовище, належність до кола цінителів цього предмету. Разом з тим зростання мінової цінності окремих предметів антикваріату пов'язано не стільки з суб'єктивними очікуваннями споживачів, скільки із можливістю задоволення інших потреб (правом володіти рідкою річчю). Таким чином, концепція індивідуальної корисності не може пояснити природу ринку предметів антикваріату, оскільки не враховує взаємовідносини між багатьма індивідуальними суб'єктами даного ринку.

Також з позицій економічної теорії природу ринку антикваріату можна було пояснити на основі співвідношення між попитом і пропозицією. Зокрема А. Маршал вважав, що попит на певний твір мистецтва залежить від його споживання: чим довше споживач споглядає картину чи слухає музику, тим більше він її цінує. Відповідно на

такі товари не дії закон спадної граничної корисності. Попит на даному ринку для унікальних речей нееластичний, для більшості менш рідкісних речей еластичність збільшуються, але дійсно антикваріат не можна замінити якоюсь дешевою підробкою [12]

При переході товару в розряд антикваріату його ринкова вартість в переважній більшості випадків перевершує первісну. Предмет стає рідкісним, а в окремих випадках – унікальним, як і класичний твір мистецтва. Його відтворення при відсутності старих технологій, форм, деталей і тощо, стає дорогим, а тому до копіювання вдаються в окремих випадках. Вартість копій у багатьох випадках перевищує первісну вартість оригіналу, тому що із часом втрачаються технології виробництва та обладнання, котре використовувалося для виробництва. Таким чином, мінова вартість такого товару зростає, тоді як первісна споживча вартість втрачається. Тобто в більшості випадків вже не задовольняються зовсім або задовольняються лише частково початкові потреби, зате на перше місце виходить задоволення нових потреб нематеріального характеру (естетичних, соціальних і т. д.).

Зрозуміло, що рідкість або унікальність предметів антикваріату багато у чому пояснюється особливостями його споживання та обміну. Тому, для того, щоб визначити яким чином звичайний товар, створений для задоволення людських потреб перетворюється на антикваріат, потрібно розглянути життєвий цикл товару.

Концепція життєвого циклу товару дозволяє краще зрозуміти причини змін в обсягах реалізації, точніше прогнозувати прибуток, більш економно визначати необхідні інвестиції для розвитку товарного асортименту, встановлювати оптимальні ціни, розробляти ефективні канали збуту і програми просування товару на ринку, досягти в своєму виробництві збалансованого поєднання нових і традиційних товарів. Дана концепція виділяє загальну для всіх товарів закономірність, яка виражається у вигляді кривої зміни обсягу продажів товару з плином часу. Динаміка зміни обсягу продажів характеризується спочатку повільним, потім бурхливим зростанням, далі обсяг продажів стабілізується і на останньому

етапі життєвого циклу товару зменшується фактично до нуля.

Товар перед тим як стати антикваріатом, проходить усі стадії свого життєвого циклу. Після зняття його з масового виробництва споживачі деякий час ним користуються. Для багатьох товарів такий термін визначити дуже складно, бо чим якіснішою є річ, тим більшим і буде час її використання, але через 50 років законодавство безумовно визначає цей товар як антикварну річ. На більшість таких антикварних речей існує малий попит, тому що в уявленні людей вони скоріше не є унікальними та не задовольняють їх культурні та духовні потреби. Таким чином, відносно більша частина такого товару буде використовуватися споживачами, котрі придбали його раніше та продаватися на вторинному ринку. Іншими словами, мінова вартість даного товару буде невисокою.

Під впливом часу, окремі товари в процесі свого фізичного старіння отримують нові властивості: унікальності, корисності для споживача із естетичної та духовної точки зору, а також і як об'єкта матеріального збагачення, інвестування. Під впливом збільшення попиту та при незмінній пропозиції відбудеться збільшення ціни на такий продукт і він стане товаром, який мати більшу мінову вартість, ніж вона була на традиційних стадіях свого життєвого циклу. У цьому випадку модифікується і споживча вартість антикварного товару, а точніше змінюється її характер. Якщо раніше товар використовувався для задоволення первинних потреб, то із впливом часу на перший план виходять потреби більш високого рівня, котрі задовольняють матеріальні, соціальні, естетичні та духовні запити споживача. Можна стверджувати, що з даного моменту товар, який пройшов свій традиційний життєвий цикл, переходить на новий його етап – стадію антикваріату, яка відзначається обігом вже товару з особливими, новими унікальними властивостями.

Отже, на підставі вищевикладеного, можна запропонувати наступне розгорнуте визначення антикваріату як економічної категорії. Антикваріат – особлива форма товару, який в процесі свого фізичного старіння набуває характеру унікального, що модифі-

кує його первісну споживчу вартість та збільшує мінову вартість. Наведене визначення дозволяє розглядати економічну сутність більшості предметів матеріальної культури як потенційних об'єктів антикварного ринку, якими вони можуть стати через певний у випадку набуття ними ознак рідкого та унікального за своїми споживчими характеристиками блага.

З точки зору класифікації антикварних товарів, то це, насамперед, сукупність цінних предметів, які представлені об'єктами матеріальної культури, виробленими раніше в масовому масштабі для задоволення різних потреб населення. Ці предмети в умовах ринку являють собою товар – з усіма притаманними йому властивостями і деякими специфічними особливостями.

Досліджуючи сучасний стан ринку антикваріату, необхідно зазначити, що найважливішою рисою ринку антикваріату є те, що він характеризується асиметричністю інформації, тобто коли учасники ринку не в однаковій мірі володіють інформацією про кількість та якість предметів антикваріату. Така особливість полягає у різних рівнях вартісної оцінки предметів, які залежать від часу, місця, кількості зацікавлених суб'єктів, кількості відомих предметів, а також у різноманітних параметрах, які аналізуються і слугують характеристиками об'єктів, з якими здійснюють трансакції на ринку антикваріату.

На даному ринку переважають стохастичний характер зв'язку між окремими чинниками впливу на результативні показники. Наприклад, збільшення обсягів продажу однойменних предметів антикваріату не знаходиться у пропорційній залежності з ціною їх реалізації. Оскільки інформованість потенційних покупців про наявність великої кількості однакових предметів колекціонування може призвести до різкого спаду попиту на них, і навпаки – одиничне представлення предметів колекціонування є підтвердженням того, що вони мають високу колекційну рідкість, тому ринкову ціну на них, як правило визначає аукціон [2].

Ринок антикваріату – це, безумовно, особливе середовище, зі своєю власною структурою, в якій присутні свої закони, які можуть працювати як на благо, так і на

шкоду інвестора, що вкладає кошти в певний предмет мистецтва. Для більшості суб'єктів антикварного ринку, розглядається тільки одна сторона питання – це прибуток, який можна отримати з певного типу інвестицій. Саме тому часто порівнюють ринок антикваріату з фондовим ринком.

Світовий ринок антикваріату є специфічним, бо він має справу з унікальним товаром: кількість старовинних речей залишається незмінною, навіть якщо попит на них зростає. При цьому ціни регулюються не тільки попиту та пропозицією на ринку, а й неціновими факторами, такими як мода та особисті пристрасті колекціонерів. У зв'язку з цим даний ринок по праву називають елітарним.

Також особливістю ринку антикваріату є можливість використання цінової дискримінації – це встановлення продавцем різних цін на різні одиниці одного і того ж товару, що продаються різним покупцям. При цьому відмінності в цінах не відображають відмінності у витратах, необхідних для обслуговування покупця. Цінова дискримінація застосовується коли є можливість сегментувати ринок. Найбільш часто на ринку антикваріату використовується цінова дискримінація I ступеня – коли кожна одиниця товару продається за ціною її попиту, тобто ціни для всіх покупців різні. Приклади її прояву можна зустріти на аукціонах, коли предмет спершу продається за максимально високу ціну, а потім подібні інколи продаються дешевше у 2–3 рази.

Річний обсяг світового ринку антикваріату досягає \$ 27 млрд. Український обсяг ринку складає близько 200 тис. дол. і він почав активно розвиватися в останні десять років [13]. Крім колекціонерів, котрі постійно цікавляться новинками, на цей ринок вийшла нова хвиля збирачів. Що стосується предметів антикваріату, то на сучасному українському ринку є практично усе, однак, за оцінками фахівців, найбільш широко представлені живопис, посуд, книги та меблі. Причому більшість предметів відносяться до XIX–XX століть, речі XVIII століття з'являються дуже рідко. З живопису на антикварному ринку особливо багато картин XIX–XX століть.

Більшого спаду на антикварному рин-

ку, що відбувся в останні два роки в найближчі часи фахівці не прогнозують: стабільне і стрімке зростання цін продовжиться у недалекому майбутньому. Західноєвропейські предмети колекціонування надійніші у порівнянні із вітчизняними, але ціни на них ростуть меншими темпами.

Виходячи із сучасних умов, можна припустити, що антикваріат зараз є вигідною інвестицією. Антикваріат, як, втім і золото, є інструментом довгострокових інвестицій. Їх варто використовувати як інструмент захисту від інфляційних ризиків за умови інвестування на п'ять років і більше. Проте слід зауважити, що інвестиції в антикваріат – це дуже складна справа. Важливо не просто купити антикварну річ, але знати кому і за скільки можна її потім продати. Тому дуже великий ризик скуповувати антикваріат, якщо не мати досвіду в цьому бізнесі. Попит на антикварні речі залежить від дуже багатьох чинників, які складно врахувати не фахівцеві. Тому завжди є ризик купити антикварну річ, яку потім ніяк не можна буде продати за ціною її покупки.

Однак, в цілому – інвестиції в антикваріат, це не тільки для дуже багатих людей. Помилково вважається, що тільки вони мають можливість купити антикварну річ на міжнародному аукціоні та потім же її продати на цьому аукціоні, але дорожче. В Україні відбувається процес становлення ринку антикваріату та його елементів інфраструктури – аукціонів. Тому сьогодні вже не дуже складно купити і миттєво продати антикварну річ з вигодою.

У міру зростання доходів представників середнього класу з'являються і нові витратні статті в бюджетах домогосподарств його представників. Вважаємо, що частина цієї суми була витрачена на придбання антикваріату. При зростанні активності в соціальних мережах, появі нових численних Інтернет порталів і форумів, спрямованих на задоволення потреб колекціонерів, пошук того чи іншого артефакту спрощується. Тобто, шлях його до покупця стає коротшим.

В Україні, як і у всьому розвиненому світі, останніми роками для визначення ціни і рідкості широко використовують інтернет-аукціони. На відміну від «класичних» аукціонів, вони відбувається дистанційно, за

допомогою глобальної мережі Інтернет. Ставки здійснюються безпосередньо на вебсторінці аукціону або за допомогою спеціально розроблених програм.

Особливо популярними в Україні для професіоналів, аматорів і початківців є наступні інтернет-аукціони, як Віоліті та Аукро. Це найбільші інтернет-майданчики для колекціонерів, цінителів старовини і любителів цікавих і неординарних артефактів історії.

Віоліті почав свою роботу в 2005 році і за цей час встиг зарекомендувати себе, як авторитетний партнер для тих, хто воліє вивчати історію і накопичувати її чудові надбання своїми силами, для тих, хто хоче буквально доторкнутися до старовини. Сьогодні кількість активних користувачів збільшилася майже до 20 тисяч і з кожним днем продовжує зростати.

Невисока вартість антикваріату в Україні дозволяє придбати його людині навіть із середнім рівнем доходу. Надалі, зі збільшенням ціни, антикварну річ можна продати, перетворивши, таким чином, звичайне захоплення в інвестування фінансових коштів.

Висновки. Ринок предметів мистецтва і антикваріату фактично є соціально-економічним культурно-історичним феноменом, який являє собою систему товарного обігу творів мистецтва, засіб розповсюдження та перерозподілу культурних цінностей у суспільстві. Якщо розглядати антикваріат, як на вкладення в активи, з метою отримання доходу, то інвесторів цікавлять більше наступні параметри: термін, ціна, прибутковість, ліквідність, ризики, динаміка вартості активів, кореляція з іншими активами і т.д. В даний час антикваріат дозволяє збільшити вкладений капітал при певних обставинах у декілька разів та за відносно короткий період часу. Вкладення в антикваріат мають інвестиційну привабливість у розвинених країнах світу. Це є більш вигідна довгострокова інвестиція, ніж банківський депозит, й менш ризикова чим фондовий ринок.

В Україні ринок антикваріату активно розвивається, хоча, насамперед, це данина моді і вигідне вкладення коштів. Інвестування в предмети мистецтва є дійсно при-

вабливим і цілком надійним. Інтерес до такого виду активів буде тільки зростати особливо у часи кризи, коли є можливість придбати унікальні речі за дуже низькою ціною і у подальшому отримати цілком реальний прибуток.

Література.

1. Економічний енциклопедичний словник: У 2 т. Т.1 / За ред. С. В. Мочерного. – Львів : Світ, 2005. – 616 с.
2. Обліково-аналітичне забезпечення інвестицій на ринку антикваріату [Електронний ресурс] / В. Є. Швець // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2006. – № 3. – С. 82–86. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2006_3_14
3. Суб'єкти правовідносин страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату [Електронний ресурс] / В. О. Токарева // Актуальні проблеми держави і права. – 2010. – Вип. 56. – С. 343–351. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2010_56_55
4. Визначення ознак фальсифікації ювелірного антикваріату [Електронний ресурс] / Ю. Булах // Товари і ринки. – 2010. – № 2. – С. 171–175. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tovary_2010_2_29
5. Про затвердження Правил торгівлі антикварними речами. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства культури і мистецтв України від 29 грудня 2001 року N 322/795. [Електронний ресурс] / – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG6346.htm
6. Антикваріат. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
7. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25–26, ст.131) [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page6>
8. Словарь, составленный русскими учеными и литераторами [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://books.google.ru/books?id=ZOcOAQAIAAJ&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>
9. Энциклопедический словарь товарищества Гранатъ и КО. Т. 3. М. : Братъ А. и И. Гранатъ и КО, 1910.
10. Швець, В. Є. Діяльність суб'єктів на ринку антикваріату в Україні як об'єкт економічного аналізу / Володимир Євгенович Швець, Христина Святославівна Демків // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. –Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2014. – Том 18. – № 1. – С. 107–113. – ISSN 1993-0259.
11. Маркс К., Энгельс Ф. Собрание сочинений в 50 томах. 2-е изд. – М. : Изд-во Политическая литература, 1957. – т. 25, ч. 1, с. 116.
12. Мельник Ю. В. Ціннісні орієнтири інституціоналізації економічного розвитку: кол. монографія / за заг. ред. А. О. Задой. –Д. : Державний ВНЗ «НГУ», - 2010. – 768 с.
13. Украинский рынок антиквариата начал активно развиваться [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://marketing.rbc.ua/publication/07.02.2008/1758>

ОСОБЕННОСТИ РЫНКА АНТИКВАРИАТА В УКРАИНЕ

В. В. Чернобаев, к. э. н., доцент, ГВУЗ «Национальный горный университет»

В статье на основе концептуальных подходов к определению свойств товара и теории жизненного цикла продукта определена сущность антиквариата как экономической категории. Показан механизм функционирования рынка антиквариата, выделены особенности его инфраструктуры. Рассмотрена специфика процессов инвестирования в предметы старины в условиях Украины. Проанализированы закономерности развития мирового и отечественного рынка антиквариата.

Ключевые слова: антиквариат, рынок антиквариата, асимметрия информации, предметы коллекционирования, жизненный цикл товара, механизмы спроса и предложения на рынке антиквариата.

SPECIFIC FEATURES OF ANTIQUES MARKET IN UKRAINE

V. V. Chornobayev, Ph. D (Econ.), Ass. Prof., SHEI «National Mining University»

Based on the conceptual approach to the definition of commodity properties and the product life-cycle theory, the essence of antiques as an economic category is defined. The mechanism of operation of antiques market is shown, the specific features of its infrastructure are pointed out. The specific nature of investment processes in antiques in Ukraine is considered. The patterns of the global and domestic market of antiques is analyzed.

Keywords: antiques, antiques market, information asymmetry, collectibles, product life cycle, mechanisms of supply and demand in the market of antiques.

Рекомендовано до друку д. е. н., проф. Пилипенко Ю. І.

Надійшла до редакції 25.05.16.